

Kuntametsien toimintaympäristö – haasteita ja mahdollisuuksia

Tuula Packalen
osastopäällikkö, Luonnonvaraosasto, MMM
professori (metsäsuunnittelu)

Tapion kuntawebinaari 25.8.2022

Kokonaiskestävät kuntametsät*

- kuntien omistuksessa oli vuonna 2013 noin 430 117 hehtaaria metsiä (Tilastokeskus, kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta 2013)
- kuntien metsien käyttö jakautuu yleisyysjärjestyksessä talousmetsiin (ka. 51,05%), virkistysmetsiin (ka. 42,03%) ja suojelumetsiin (ka. 7,68%) (Kokonaiskestävä kuntametsä -hanke kysely 2020).
- kuntien metsäsuunnittelussa pyritään yhä enemmän yhdistämään erilaisia tavoitteita kuten virkistyskäyttö-, luonnon monimuotoisuus-, ravinnekierto- ja ilmastotavoitteita – myös hiilineutraalius- ja vesiensuojelutavoitteet – **entä talous?**
- avoin paikkatieto ja vuorovaikutteiset tekniikat tärkeitä kuntalaisten osallistumisen mahdollistajana
- **Toiveena valtakunnalliset suuntaviivat metsien käyttöön, hoitoon ja seurantaan**

*Lisätietoja: <https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/ymparisto/ymparistonsuojelu/kuntametsat>

Esitykseni fokus toimintaympäristössä

- Globaalit megatrendit ja EU-aloitteet kansallisen työn taustalla
- Kansallisten strategioiden ja suunnitelmien ”ekosysteemi”
- Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmalla (MISU, 2022) kohti Hiilineutraalia Suomea 2035
- Muuttuvassa ilmastossa vesienhallinta korostuu
- Kansallinen virkistyskäyttöstrategia vuoteen 2030 (2022)
- Kansallinen biotalousstrategia vuoteen 2035 (2022)
- Kansallisen metsästrategian 2035 valmistelun tilannekatsaus
- Keskusteluaihioita

MEGATRENDIT

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Luonnonvarojen käytön murros, yhteensovittamisen haaste

Biodiversiteetin väheneminen

Hyvinvointivaltion muutospainne, reilu ja oikeudenmukainen siirtymä (green transition)

Globaalit politiikan ja talouden jännitteet

Turvallisuuden uudelleenmäärittely

Energian tuotannon ja käytön murros

**KMS
2035**

MAHDOLLISTAJAT

Uudet ansaintatavat luonnonvaroista

Alustatalous,
big data
Tekoäly
Automatisaatio

Uudet materiaalit,
hyödykkeet
ja tuotantotavat
kiertotaloudessa

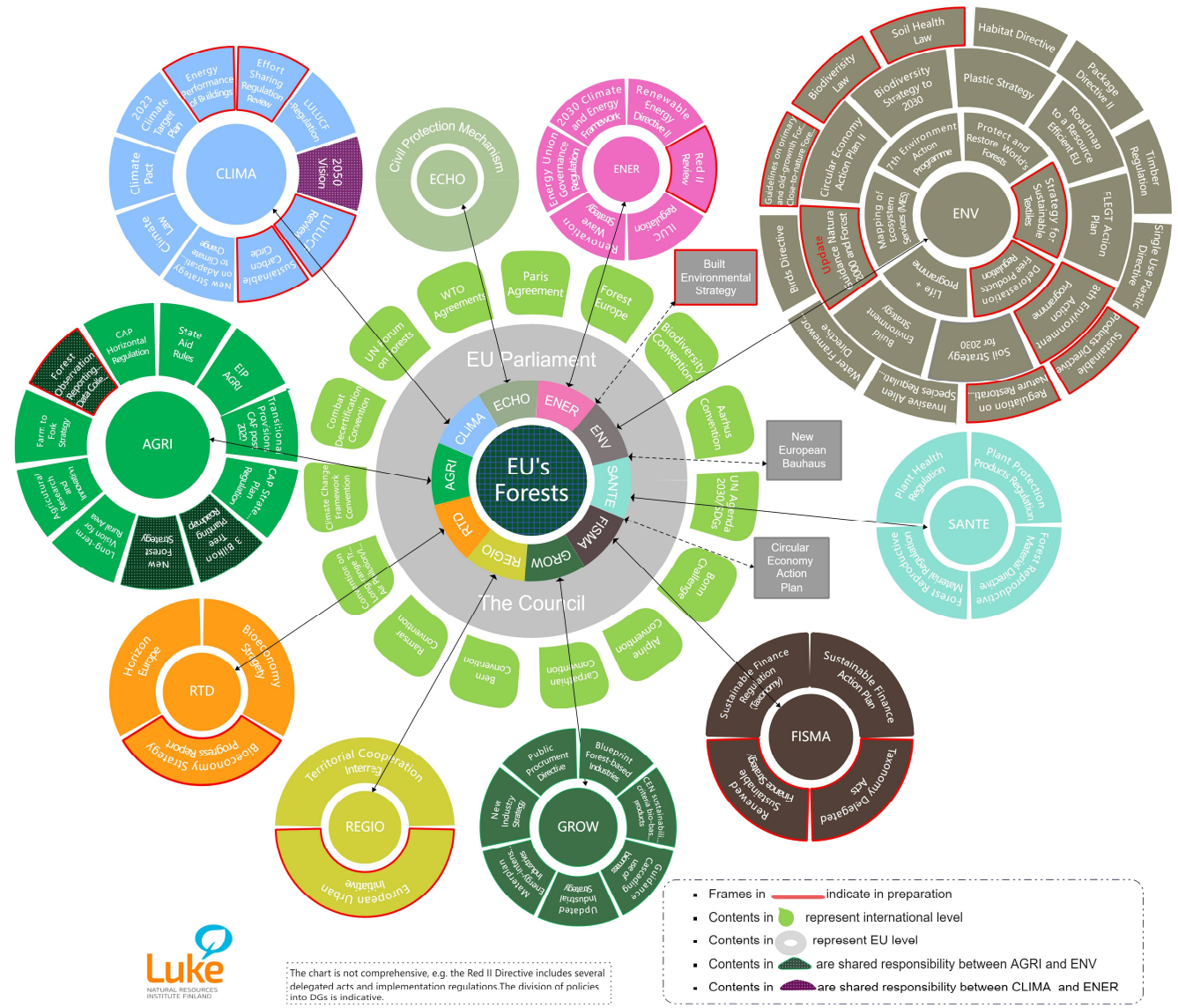
Johdonmukaiset politiikat

Työkulttuurin murros

Vähemmästä enemmän

Kuluttajakäyttäytyminen,
Arvot ja asenteet

Current EU Forest Policy Environment

The chart is not comprehensive, e.g. the Red II Directive includes several delegated acts and implementation regulations. The division of policies into DGs is indicative.

- Frames in red indicate in preparation
- Contents in green represent international level
- Contents in grey represent EU level
- Contents in green/grey are shared responsibility between AGRI and ENV
- Contents in blue/purple are shared responsibility between CLIMA and ENER

Metsäiset EU-aloitteet

- **Metsästrategia**

- metsien monitorointia ja kansallisia metsäsuunnitelmia koskeva lainsäädäntöehdotus
- uusi luonnonläheisemmän metsänhoidon EU-sertifiointi
- EU:n metsien kestävä hoidon ja käytön indikaattorit

- **Metsäkatoasetus**

- metsien tilan heikkenemisen tarkastelu, kriteerit kestäville=sallituille hakkuumenetelmille

- **Metsätalouden valtiontukisäännöt**

- vaikutukset kansallisiin metsätalouden tukiin

- **LULUCF**

- maatason metsänielun säätely

- **Kestävät hiilenkierrot**

- hiilisertifiointi

- **Biodiversiteettistrategia**

- kriteerit vanhoille metsille ja luonnonmetsille (ja niiden suojelu)
- close-to-nature forest management -menetelmien määrittely

- **RED II/III**

- kestävyyskriteerit bioenergian tuotantoon käytettävälle puulle

- **Taksonomia**

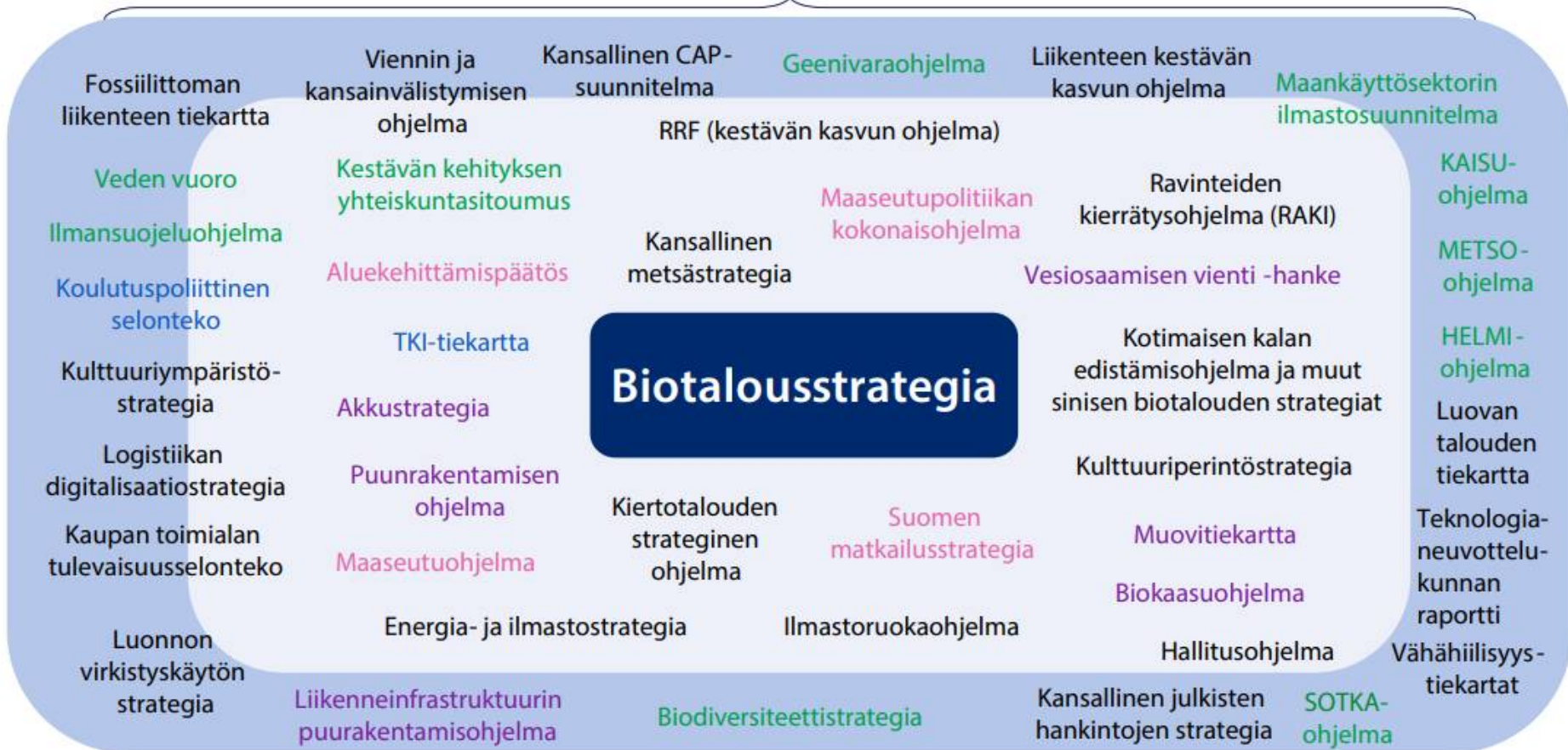
- 1. delegoitu asetus, tullut jo voimaan
 - ilmastonmuutosta hillitsevä metsänhoito
 - ilmastonmuutokseen sopeutumista edistävä metsänhoito
- 2. delegoitu asetus, valmistelussa
 - biodiversiteettiä edistävä metsänhoito?

- **Ennallistamislainsäädäntö**

- Ehdotuksessa 6 metsäindikaattoria

Kansallinen

Biotalousstrategian strategiset painopisteet

- Kilpailukykyinen toimintaympäristö
- Korkeampaa arvonlisää biotaloudesta

- Vahva osaamis- ja teknologiaperusta
- Bioressien ja muiden ekosysteemipalveluiden käytettävyys ja kestävyys

- Muut ja läpileikkaavat

Suomen biotalousstrategia 2022

Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuus

- Hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteen saavuttaminen vaatii fossiilisten päästöjen vähentämisen ohella **myös** maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön päästöjen vähentämistä sekä hiilinielujen ja -varastojen vahvistamista.
- Metsät ja maaperä ovat ilmastonmuutoksen hillinnässä tärkeässä roolissa, koska ne ovat tällä hetkellä ainoat vaikuttavat keinot sitoa ja varastoida hiiltä ilmakehästä.
- Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuus kannustaa ratkaisuihin ja edistää kokonaiskestävyyttä.

Valtioneuvosto hyväksyi MISU-selonteon 8.7.2022, eduskuntakäsittely syksyllä

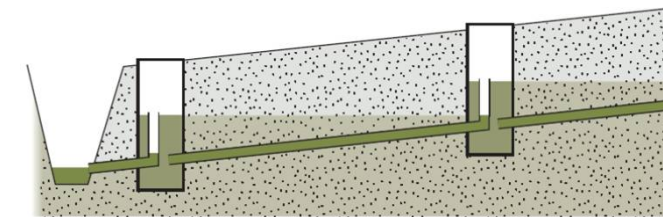
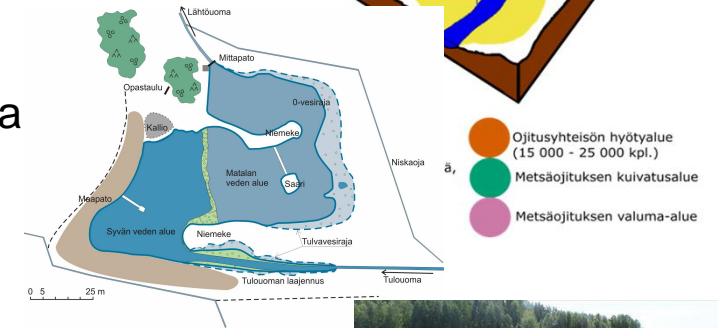
Toteutetaan MISUun kirjatut toimet, joilla saavutetaan yli 3 milj CO₂-ekv/v vuoteen 2035 mennessä

Lisäksi:

- Käynnistetään valmistelutyö maankäytönmuutosmaksun valmistelemiseksi (lainsäädäntötyö)
- Metsästrategian yhdeksi tavoitteeksi hiilinielujen ylläpito ja kasvattaminen
- METKA-tukijärjestelmällä tuetaan ilmastoystävällistä metsänhoitoa
- Toteutetaan metsälain ilmastoarviointiselvitys
- Toteutetaan selvitys maankäyttösektorin pikaennakkotietojen syistä sekä EU:n LULUCF-velvoitteen saavuttamisesta

Vesienhallinnalla sopeudutaan muuttuviin sää- ja vesiolosuhteisiin sekä vähennetään ympäristökuormitusta

- Veden viivyttämisen-, varastointi-, kierrätys- ja säätömahdollisuuksien hyödyntäminen
 - Säätösalaajitus, säätökastelu ja kuivatusvesien kierrätys
 - Ojitusten peruskorjaus aikaisempaa monitavoitteisemmin ja luonnonmukaisin menetelmin
 - Monivaikutteiset kosteikot
 - Maanrakenteen parantaminen, viljelytekniikka ja kastelutarpeen kasvuun varautuminen
- Valuma-alue-suunnittelu ja toimijalähtöisyys
 - Maa-, metsätalous- yms. toimijoiden yhteistyön lisääminen
 - Uudet toimintamallit ja -tavat
 - Vaikuttavat ja kustannus-tehokkaat toimenpiteet

Säätösalaajituksen periaatekuva.

Kuvat: Valuma-alue (MMM), Hovin kosteikko (SYKE), Ritobäcken (Pinja Kasvio), Säätösalaajitus (Salaojayhdistys ry).

MISSIO:

Luonnon virkistyskäyttö auttaa kansalaisia voimaan paremmin. Vahvistuva luontoyhteys näkyy luonnon arvostuksena ja edistää siirtymää nykyistä kestävämpään ja fyysisesti aktiivisempaan elämäntapaan. Luonnosta pidetään huolta.

VISIO:

Luonnon virkistyskäytön edistämiseen on panostettu kansallisena menestystekijänä. Lähiluonto on noussut arvoonsa päätöksenteossa. Yhä useampi on löytänyt itselleen sopivan tavan liikkua ja olla luonnossa. Väestön terveys ja hyvinvointi ovat parantuneet.

Kansallinen biotalousstrategia (2022)

- **kaksinkertaistetaan biotalouden arvonlisä vuoteen 2035 mennessä**
- luodaan kilpailukykyisiä ja innovatiivisia biotalouden **ratkaisuja maailmanlaajuisiin ongelmiin**
- synnytetään sekä kotimaahan että kansainvälisille markkinoille **uudistavaa liiketoimintaa**, joka tuo hyvinvointia koko Suomelle
- lisätään materiaalien **resurssiviisasta käyttöä ja kierrätystä sekä hyödynnetään sivuvirtoja**
- vähennetään riippuvuutta fossiilisista ja muista uusiutumattomista raaka-aineista
- varmistetaan ekologista kestävyyttä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta sekä uusiutuvien luonnonvarojen uusiutumiskykyä ja vahvistetaan biotalouden laajapohjaista osaamista
- vahvistetaan ja uudistetaan teknologiaperustaa.

KMS2035 – prosessi ja tulokset

KMS
2035

- Startti
- Prosessin kuvaus
- Skenaariolaskelmat
- Visio ja päämäärät
- Näkemys toimintaympäristöstä

- Tavoitteet
- Mittarit

- Hankesalkku
- Vaikutusten arviointi ja seuranta-indikaattorit

- Rahoitus, organisointi ja seuranta

- KMS 2035 esittely metsäneuvostolle

tammi helmi maaliskuu huhti touko kesä heinä elo syys loka marras joulukuu

Metsäneuvoston kokous 15.3.

Mediatilaisuus 15.2.

Kick off, paneelikeskustelu 18.2.

Metsäneuvoston kokous 6/2022

Teematyöpajoja kohderyhmittäin

Paneelikeskustelut x 2

Metsäneuvoston kokous 9/2022

Alueelliset työpajat

Paneelikeskustelu

Metsäneuvoston kokous 12/2022

Lausuntokierros

Tilaisuus ennen lausuntokierrosta

Päätöksenteko: Metsäneuvosto / Valmistelu: Metsäneuvoston työvaliokunta / Vastuutaho: MMM

Visio ja päämäärät

Visio

Kansallinen metsästrategia 2035 – Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Päämäärät

- 1. Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla*
- 2. Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä*
- 3. Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä*
- 4. Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla*

Keskusteluaihioita

- Puuttuuko yhteen sovitettavien tavoitteiden listalta jotakin?
 - Talous
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
 - Eri lajien erilaiset elinympäristöt
 - ...
- Miten eri suunnittelutasoilla ja -teemoissa (strateginen suunnittelu, hoito- ja käyttösuunnitelmat, talous-, virkistyskäyttö- ja suojelusuunnitelmat) yhteen sovitetaan osallistujien arvoja, tavoitteita ja toimenpiteitä?
- Miten vähemmästä voisi saada enemmän ja edullisemmin?
- Missä muodossa valtakunnalliset suuntaviivat metsien käyttöön, hoitoon ja seurantaan palvelisivat kuntia?

Kiitos!

